

GRØNT FLAGG I SKOLER OG BARNEHAGER

ROTARY PÅ ROMERIKE

Mai 2017

KLIMAINITIATIV

Klimagruppen har samarbeidet med FEE Norway, fagmiljøer innen klima og energi, kommuner og åtte Rotaryklubber for å få i gang Grønt Flagg satsing i skoler og barnehager på Nedre Romerike.

HVA ER GRØNT FLAGG?

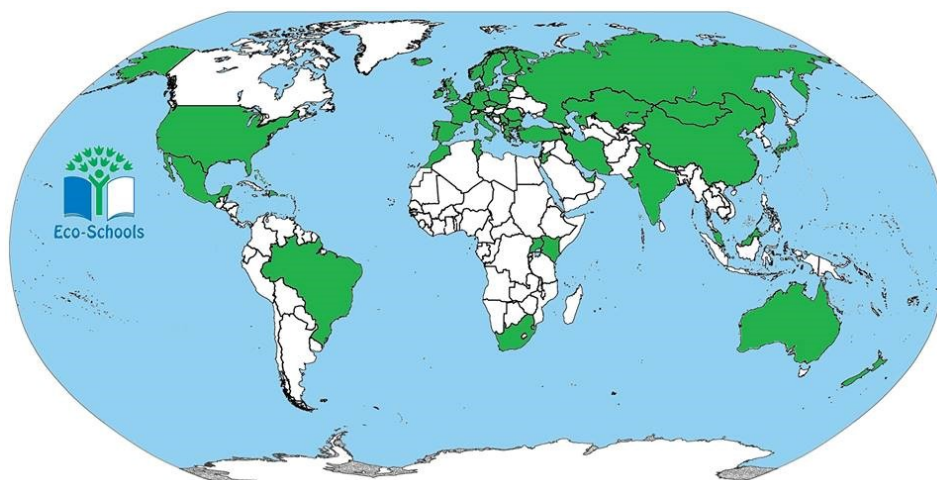
Grønt Flagg er en miljøsertifiseringsordning for barnehager, grunnskoler, videregående og folkehøgskoler. Grønt Flagg i Norge er del av den internasjonale Eco-Schools ordningen som eies og drives av Foundation for Environmental Education (FEE).

Satsningen på Grønt Flagg kan være en effektiv drivkraft i miljøundervisningen, og en flott måte å markere seg som en miljøskole eller miljøbarnehage. Kunnskapen gir mulighet til å ta miljøansvar både på skolen, i barnehagen, hjemme, i nærmiljøet og i samfunnet forøvrig.

Over 900 skoler og barnehager, fordelt på 18 fylker og 98 kommuner deltar i Grønt Flagg-programmet i Norge, så langt.

Internasjonalt deltar det nå rundt 49 000 skoler i 64 land i Europa, Afrika, Oceania og Amerika. Mer enn 14 millioner barn og unge og 1,2 millioner lærere er involvert i nettverket.

Grønt Flagg samarbeider med Kunnskapsdepartementet, Nettverk for Miljølære i skolen og Miljøvern-departementet.

FORMÅL

Formålet med Grønt Flagg er å sikre bærekraftig utvikling gjennom miljøopplæring. Grønt Flagg er et virkemiddel for å innføre miljøledelse, og en drivkraft for miljøundervisning.

Skolene og barnehagene organiserer miljøarbeidet og jobber med miljøprosjekter innen ulike miljøtemaer i henhold til miljøhandlingsplaner.

Sertifiserte skoler og barnehager får rett til å heise flagget, og får et miljøsertifikat til å henge på veggen. Sertifiseringen gjelder for ett år av gangen. Hvert år må det derfor sendes inn søknad om fornyet sertifisering. Dette sikrer kontinuitet i miljøarbeidet.

Grønt Flagg er et godt, kunnskapsbasert alternativ til andre sertifiseringsordninger, lett å forankre i kompetansemål knyttet til rammeplan for barnehager og læreplan for grunnskolen.

KLIMAGRUPPEN ØNSKER KOMMUNALE MÅL OG FØRINGER PÅ MILJØSERTIFISERING:

Klimagruppen arbeider for at alle kommunene på Romerike skal ta inn Grønt Flagg som en sertifiseringsordning for skoler og barnehager i sine miljøhandlingsplaner. Gruppen bidrar til at skoler og barnehager tar i bruk miljøsertifiseringsordningen gjennom informasjon, motivasjon og tilrettelegging. Åsenhagen skole i Skedsmo var først ute. Lørenskog kommune har vedtatt at alle skoler og barnehager skal være GF-sertifisert innen 2020. Sørums og Gjerdrum har også startet arbeidet med GF-sertifisering. Skedsmo skal vurdere om de skal starte GF-sertifisering til høsten.

Oversikt over barnehager og skoler som er sertifisert pr. november 2016.

- Fet: 2 barnehager
- Lørenskog: 8 barnehager og 3 skoler
- Skedsmo: 1 barnehage og 1 skole
- Sørums: 2 barnehager
- Gjerdrum: 1 barnehage

Hva kan Rotary bidra med?

- Støtte til oppstart og gjennomføring
- Holdningsskapende arbeid
- Kunnskapsformidling, informasjon og motivasjon
- Informere og ta initiativ ovenfor kommuneadministrasjonen
- Oppstartseminarer/ konferanser
- Bindeledd til FEE Norway
- Få prosjektet inn i kommunale planer
- Fagkompetanse
- Dele erfaringer
- Delta på annerledesdager
- Økonomisk bidrag til sertifisering ved oppstart i en kommune
- Kontakt med fagmiljøer

MILJØTEMA— mange valgmuligheter

- Miljø og energi
- Energi og ENØK
- Avfall, kildesortering og gjenvinning
- Kompostering og kjøkkenhage
- Biologisk mangfold
- Forbruk, ressurser og fordeling
- Helse, klima og skolemiljø
- Helse og fysisk aktivitet
- Klima og luftkvalitet
- Vannressurser

Kontaktpersoner i Rotary:

Svein M. Fikke , Lørenskog Rotaryklubb, tlf. 90 84 76 61 og epost: svein@metconsult.no

Anne Soltveit, Skedsmokorset Rotaryklubb, tlf. 97 51 27 90 og epost: soltveit123@gmail.com

ERFARINGER

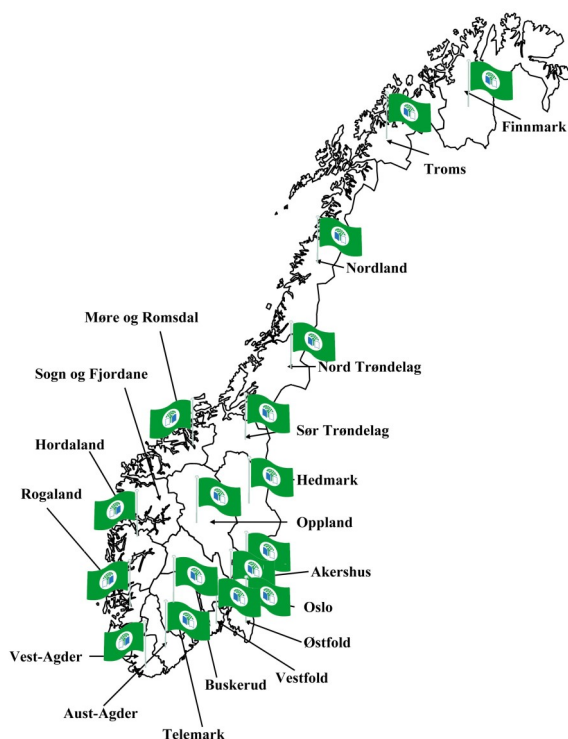
- Koples til kompetansemål i Kunnskapsløftet
- Krever involvering av virksomhetens ledelse
- Krever god planlegging, motivasjon og engasjement
- Krever involvering av hele virksomheten
- Skaper entusiasme og engasjement hos lærerne
- Elevene synes det er spennende, lærerikt og interessant å være med
- Det er lett å sette i gang med prosjektet, når materiell og utstyr er på plass
- Styrker samarbeidsevnen til deltagerne
- Elevene synes avslutningsdagen/ annerledesdagen er morsom og motiverende
- Det er nødvendig å sette av tid til prosjektet
- Oppstart: Teoriundervisning. Bruk gjerne filmer fra kraftskolen.no
- Lærerpermene knyttet til energiutfordringen er meget nyttig og inspirerende
- Stimulerer kreativitet og evne til problemløsning
- Eksperimentering og forsøk skaper engasjement
- Øker interessen for realfag/ kjemi
- Deltagelse i First Lego League kan være en del av prosjektet på den enkelte skole

Syv kriterier for å bli Grønt Flagg-sertifisert

Kriteriene for Grønt Flagg-sertifisering gjelder i alle land, men er tilpasset våre nasjonale forhold:

1. Miljøråd nedsettes. Beslutningen om å bli Grønt Flagg-skole/barnehage skal tas av virksomhetens øverste organ.
2. Miljøgjennomgang i virksomheten. Anbefales årlig gjennomføring. Ved gjennomføring er det viktig at barna/elevne og minimum miljørådet deltar.
3. Miljøtema og miljøhandlingsplan for perioden skal utarbeides. Eksempler finner du på nett.
4. Rapportering. Arbeidet skal evalueres, rapporteres og følges opp. Virksomheten kan selv velge form og innhold på rapporten. Både resultater, arbeidsprosess, deltakelse og læringsinnhold skal dokumenteres.
5. Læreplan og rammeplaner. Prosjektet skal i størst mulig grad relateres til Rammeplan eller kompetansemål i læreplanverket.
6. Lokalmiljøet; Involvering og informasjon.
7. Miljøregler skal utarbeides.

ERFARINGER FRA AKTØRER I PROSJEKTET

Lørenskog kommune

Tidligere ordfører Åge Tovan

Hvilken betydning har sertifiseringsordningen med Grønt Flagg for kommunen?

Grønt Flagg er en flott måte å markere seg som en miljøskole/-barnehage. De som har fått Grønt Flagg har arbeidet med mange forskjellige miljøtemaer og lært mye. Og ikke minst, så virker det som at de har hatt det morsomt! Som ordfører var jeg på besøk hos alle, og deltok på markeringen og feiringen da de fikk det grønne flagget, og jeg var kjempestolt!

Arbeidet med Grønt Flagg bidrar til å øke interessen hos lærere og elever for energi og klima. Jeg mener det er viktig med tidlig involvering av barna slik at hver og en blir bevisst på egen påvirkning på miljøet i dagliglivet, og får en naturlig respekt for naturen.

Hvordan kan kommunens engasjement sikres videre – administrativt og politisk?

Grønt Flagg-engasjementet kan sikres videre, både administrativt og politisk, ved å nedfelle Grønt Flagg i kommunens styringsdokumenter.

I gjeldende Kommunedelplan for klima og energi i Lørenskog kommune 2010 – 2014 står det at kommunale virksomheter skal ha høyt fokus på miljø og klima. I kommunens utviklings- og opplæringsplan er det en målsetting om at:

Alle skoler og barnehager skal være miljøsertifisert som Grønt Flagg innen 2020.

Grønt Flagg skal være et synlig bevis på at skolen/barnehagen gjennomfører miljøprosjekter. Allerede sertifiserte skoler og barnehager er gode forbilder, og deler gjerne sine erfaringer med andre. Dette gjør det enklere for gjestående skoler og barnehager å igangsette eget Grønt Flagg-arbeid.

Skedsmo kommune har besluttet at det er opp til skolene selv å starte Grønt Flagg-prosjekter eller andre opplegg som styrker miljøbevisstheten og miljøkunnskapen hos elevene.

Åsheim Fus barnehage

Daglig leder Mette Horstad

Hvorfor ville dere bli Grønt Flagg-sertifisert?

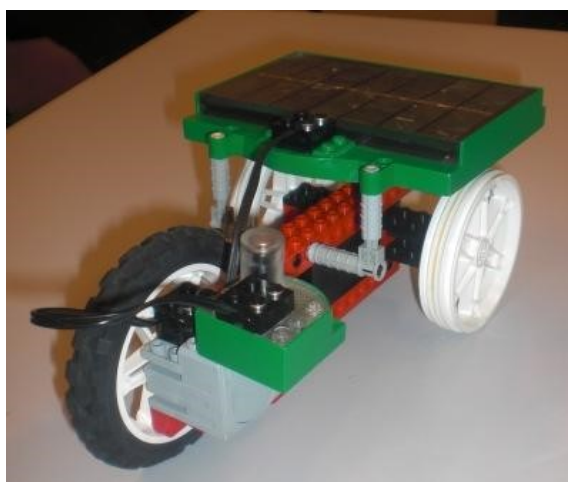
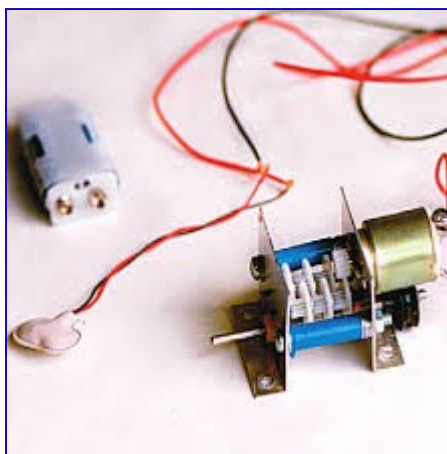
Vi ønsket å bli Grønt Flagg-sertifisert, fordi vi ønsket å bli en mer miljøbevisst barnehage. Vi ønsker å lære barna tidlig om viktigheten av å ta vare på miljøet, tingene våre og verden. Vi er nå stolte av å ha heiset det grønne flagget. "Vi tror på en framtid så grønn og fin, husk at den er både din og min".

Var søknadsprosessen komplisert?

Vi opplevde ikke søknadsprosessen som komplisert. Det var lett å finne informasjon på nettsiden om hvordan vi skulle gå frem. Vi hadde også fått god informasjon fra andre barnehager i Lørenskog kommune om hvordan de hadde gått frem og gjennomført dette.

Hvilket utbytte har dere hatt av Grønt Flagg?

Vårt utbytte av å bli en Grønt Flagg-barnehage, er at vi har blitt mer bevisste i hverdagen, hvordan vi kan arbeide med ulike miljøtemaer sammen med barn. Vi har satt ned årlig tema og årshjul for hvordan vi tenker at vi skal få dette gjennomført med de ulike aldersgruppene i barnehagen. Vi ser at barna opplever temaene som spennende og de er blitt mer opptatt av gjenbruk og sortering av søppel i hverdagen. Vi har i 2015 jobbet med grønnsakhage "fra jord til bord" i barnehagen. Det har vært kjempespennende å la barna ta del i alt fra såing, lusing og vanning til innhøsting av egne produkter. Barna har fått lære ved å gjøre. Det var også lett her å trekke inn de syv fagområdene i rammeplanen i det daglige arbeidet med hagen. Barna får erfaringer med å lage måltider og drikke av egenproduserte produkter, pynte mat og kunnskap om ulike planter og årstider.

Åsenhagen skole

Lærer Trine Bjøre

Hva var bra med Grønt Flagg-prosjektet?

Grønt Flagg var veldig motiverende for elevene. Vi hadde fokus på energi i vårt prosjekt. Dette bidro til at elevene lærte mye om fornybar energi, og samtidig ble de bevisste på bruken av fossilt brensel.

Hvorfor tror du dette engasjerte elevene?

Jeg tror både det at vi jobbet mot at skolen skulle bli en miljøskole med flagget som et synlig bevis og det at vi jobbet så mye med prosjekter var engasjerende. Vi gjorde veldig mange morsomme og lærerike forsøk. Elevene jobbet med problemløsning, problemstillinger, utforskende oppgaver og ulike typer oppdrag de måtte løse. Dette skapte høyt engasjement og stor aktivitet. Det at vi møtte skoler på tvers av kommuner og landegrenser var også veldig inspirerende. Annerledesdagen på slutten av hver periode var kjempegøy.

Hvordan passer dette inn i skolefagene?

Det var veldig lett å tilpasse aktiviteter til kompetansemål på lærerplanen. Kompetansemålene strekker seg over flere årstrinn, og det er ikke vanskelig å finne temaer å knytte læringsmål fra Grønt Flagg-prosjektet opp mot dette. For 7. årstrinn er dette prosjektet en innertier.

Åsenhagen skole

Elev Annenth Vijayaindra

Hva var bra med Grønt Flagg-prosjektet?

Grønt Flagg-prosjektet har mange veldig positive sider ved seg. Det gir oss elever muligheten til å lære på en helt annen måte enn vanlig. Det var også en bra måte å teste kreativiteten sin på, og en arena hvor man kunne tenke utenfor boksen.

Hva engasjerte elevene mest tror du?

Jeg tror noe av det som engasjerer elevene mest, er at vi får lov til å arbeide i grupper på et prosjekt som krever initiativ, og som viser å være utrolig gøy om man virkelig jobber helhjertet med det.

Hva lærte dere av dette?

Det var en veldig bra måte å bli oppmerksom på hvordan situasjonen med miljøet og klimaet i verden var og er. Vi lærte også hvor viktig det er å tenke nytt, spesielt med tanke på at det er vår fremtid det gjelder. I tillegg har vi lært hvordan hver og en av oss kan bidra til å bedre situasjonen.

Har du noen tanker om hvorfor det er bra at skoler deltar i Grønt Flagg? Det er bra at skoler deltar i Grønt Flagg fordi det er en fin måte å sette i gang initiativ hos unge vedrørende miljørelaterte problemstillinger. I tillegg bidrar dette til et godt samarbeid og samhold mellom elever.

Åsen skole

Assisterende rektor Tor W. Norman

Hvorfor ville Åsen skole bli Grønt Flagg-sertifisert?

Vi har vært opptatt av miljø på skolen. Det å lære barn hvordan vi skal ta vare på miljøet gir effekt for hele samfunnet. Barn lærer voksne. Samtidig skulle vi starte opp et Comeinius-prosjekt som handlet om bærekraftig utvikling. Vi samarbeidet med en skole i Polen. Kommunen kom med krav til skoler og barnehager om sertifisering innen 2020.

Var søknadsprosessen komplisert?

Søknadsprosessen var enklere enn det vi la opp til. Man trenger ikke så kompliserte tiltak for å få godkjent søknaden.

Hvilket utbytte har Åsen skole hatt av Grønt Flagg?

Barn og voksne har blitt mye mer bevisste på hvordan vi kan ta vare på miljøet. Vi har forstått at hvis hver av oss gjør små hverdagsting så bidrar alle til et bedre miljø. Det er lett å motivere elevene til å delta i miljøvennlige aksjoner og arbeid. Miljøvennlig arbeid har blitt automatisert på skolen.

Nyttige lenker til mer informasjon om Grønt Flagg

<http://fee.no/?pageslug=gront-flagg-4398>

Under denne lenken finner du all informasjon om sertifiseringsordningen Grønt Flagg.

<http://www.energiutmaningen.no> (et godt pedagogisk verktøy)

<http://fee.no/?pageslug=eksempler-og-maler-7083>

<https://www.lorenskog.kommune.no/tjenester/natur-og-miljo/gront-flagg>

Under denne lenken finner dere noe informasjon om prosjekter i Lørenskog.

<http://www.vannportalen.no/>

<http://www.energirad-innlandet.no/>

Energiråd Innlandet har egen hjemmeside rettet mot barn og unge. Inne på siden finnes mange nyttige lenker til aktuelle nettsteder

<http://www.skogkurs.no/lms/>

Lære med skogen tilbyr undervisningsopplegg fra barnehage til lærerutdanningen. Skoleskogen er undervisningsprogrammet Lære med skogen sin nettportal.

Gratis skolemateriell kan bestilles på <http://www.subjectaid.no>

<http://kunnskapsfilm.no/series/klimafilm/>

"Klimafilm" er en filmserie som lages av Snøball Film, Cicero Senter for klimaforskning, Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) og Naturfagsenteret.

<http://generasjongronn.tumblr.com/>

Det er Miljødepartementet og Klimaløftet som står bak "Generasjon Grønn", som er en nettside med filmer og om informasjon om unge miljøambassadører som gjerne besøker skoler for å snakke om klima, miljø og natur.

www.hjernekraft.org